Regeringskansliet

Bilaga till Protokoll den
11 november 2025, § 1,
LI2025/01945

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Uppdrag att ta fram förslag till hur det fjärde körkortsdirektivet och ändringsdirektivet vad gäller vissa kördiskvalifikationer ska genomföras i svensk rätt

Sammanfattning

En bokstavsutredare ska analysera vilka lag- och förordningsändringar som krävs för att genomföra Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2025/2205 av den 22 oktober 2025 om körkort och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2561 samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG och kommissionens förordning (EU) nr 383/2012 (nedan det fjärde körkortsdirektivet) och Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2025/2206 om ändring av direktiv (EU) 2025/2205 vad gäller vissa kördiskvalifikationer (nedan kördiskvalifikationsdirektivet) i svensk rätt. Utifrån analysen ska utredaren lämna förslag till erforderliga lag- och förordningsändringar.

Uppdraget ska delredovisas senast den 2 november 2026. I delredovisningen ska utredaren lämna förslag till de lag- och förordningsändringar som krävs för att genomföra de nya bestämmelserna om dels körkort med behörighet B1 för hastighetsbegränsade bilar, dels tyngre fordon som drivs av alternativa drivmedel.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 16 juli 2027.

Direktiven

Omarbetningen av körkortsdirektivet

Det fjärde körkortsdirektivet är en omarbetning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (körkortsdirektivet). Körkortsdirektivet innehåller bland annat regler om utfärdande av körkort, körkortets utseende, körkortsbehörigheter och förarprov. Genom omarbetningen införs nya regler om beledsagad körning, prövotid, digitala körkort och möjligheten för kommissionen att fatta beslut om att ett tredjeland har ett ramverk för vägtransporter som helt eller delvis garanterar en trafiksäkerhetsnivå som är jämförbar med unionens. Det sistnämnda ger ökade möjligheter för körkortsutbyte. Omarbetningen uppdaterar också befintliga regler om medicinska krav vid utfärdande och förnyelse av körkort, förenklat förfarande för att häva körkortsvillkoret om att endast köra automatväxlat fordon, att tyngre fordon kan få framföras på körkortsbehörighet B och en möjlighet att nationellt utfärda körkort med behörighet B1 för personer under 21 år för att framföra en hastighetsbegränsad personbil som väger som högst 2 500 kg.

Ändringsdirektivet vad gäller vissa kördiskvalifikationer

Kördiskvalifikationsdirektivet syftar till att få fler körkort återkallade med effekt i hela unionen genom att införa ett system för notifiering mellan medlemsstaterna. Direktivets bestämmelser innebär att när ett körkort återkallas på grund av vissa närmare angivna förseelser som begås i en medlemsstat av en körkortshavare som har sin normala hemvist i en annan medlemsstat, så ska den återkallande medlemsstaten meddela den utfärdande medlemsstaten som därefter ska återkalla körkortet. Enligt körkortsdirektivet är det först då som återkallelsen får effekt i hela EU.

Närmare om uppdraget

Utredaren ska vid genomförandet av uppdraget ta ett samlat grepp över de två direktiven tillsammans med befintlig nationell reglering för att konstruera ett begripligt och sammanhängande regelverk om körkort. Förenklingsperspektivet ska vara centralt för utredarens förslag. Reglerna om körkort rör många. Det är därför viktigt att det är begripligt för den enskilde hur regelverket är utformat och vilka krav som ställs på den enskilde.

Genom fjärde körkortsdirektivet införs en möjlighet för medlemsstaterna att nationellt införa regler som innebär den som har fyllt 16 år får framföra

personbilar som är hastighetsbegränsade till 45 kilometer i timmen och vars totalvikt inte överstiger 2,5 ton med ett körkort med behörighet B1. Med kommissionens godkännande kan åldersgränsen dessutom sänkas till 15 år. Behörigheten B1 bör i möjligaste mån ses som ett stegvist tillträde till behörighet B på ett liknande sätt som behörigheterna A1 och A2 är ett steg till behörigheten A.

Genom det fjärde körkortsdirektivet införs dessutom ändrade regler för vilka fordon som får framföras med behörigheterna B och BE. De ändrade reglerna gör det möjligt att köra tyngre fordon som drivs av alternativa drivmedel med de behörigheterna. Dessa regler ska enligt direktivet genomföras senast den 26 november 2027, dvs. ett år tidigare än övriga bestämmelser i de båda direktiven.

För att det i Sverige ska bli möjligt att framföra personbilar som är hastighetsbegränsade till 45 kilometer i timmen och vars totalvikt inte överstiger 2,5 ton med ett körkort med behörighet B1 redan från 15 års ålder krävs ett förhandsgodkännande från kommissionen. Innan ett sådant medgivande kan ges ska kommissionen bedöma hur en sådan sänkning av minimiåldern påverkar trafiksäkerheten. Det är därför angeläget att utredaren prioriterar att ta fram ett förslag till hur direktivet i denna del kan genomföras. Mot bakgrund av detta och kravet på det tidigare införlivande av bestämmelser i direktivet som gäller tillåtande av att framföra tyngre fordon med behörighet B och BE ska utredaren redovisa uppdraget i dessa delar i en delredovisning endast den 2 november 2026.

Fjärde körkortsdirektivet ställer vissa närmare angivna på körkortens utformning om medlemsstaterna ett körkort som har utfärdats av medlemsstaten också används som personlig ID-handling. I fjärde körkortsdirektivet finns även bestämmelser som ger medlemsstaterna möjlighet att införa digitala körkort. Utredaren ska i denna del lämna förslag till hur dessa bestämmelser kan implementeras i svensk rätt utifrån effektivitets- och rättssäkerhetsperspektiv, samtidigt som en situation där flera olika handlingar måste medföras för att styrka behörigheten vid framförande av ett fordon undviks. Utredaren ska härvid beakta beredningen av betänkandet Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14) som pågår inom Regeringskansliet.

Utredaren ska lämna förslag till de lag- och förordningsändringar som bedöms nödvändiga för ett fullständigt genomförande av direktiven. Det kan dock inte uteslutas att vissa av direktivens bestämmelser bör genomföras genom ändringar i myndighetsföreskrifter. Utredaren ska inte lämna förslag till sådana föreskrifter. För att säkerställa att alla bestämmelser i direktivet genomförs ska emellertid utredaren samråda med Transportstyrelsen. Utredaren ska vidare vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter och upplysningar från andra berörda myndigheter, såsom Polismyndigheten och Trafikverket.

Utredaren ska motivera författningsförslagen och lämna en konsekvensutredning i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Vidare ska en författnings-kommentarer redovisas avseende lagförslagen.

Utredaren ska ta ställning till hur behandlingen av personuppgifter kan ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. I denna del av uppdraget ska utredaren samråda med Integritetsskyddsmyndigheten.